

«Μαύρο φυλαχτό»: Κριτική του βιβλίου του Βαγγέλη Μπέκα

Δημοσιεύθηκε: 02/02/2017 1:18 μμ Ενημερώθηκε: 02/02/2017 1:18 μμ

Συγκινημένη άφησα από τα χέρια μου το «Μαύρο φυλαχτό» μόλις έφτασα στην τελευταία σελίδα. Το πρώτο μυθιστόρημα του συγγραφέα Βαγγέλη Μπέκα, κέρδισε ένα μεγάλο στοίχημα καθώς κατόρθωσε να βρει τη χρυσή τομή ανάμεσα στη μυθοπλασία και τα ιστορικά συμβάντα, αναδύοντας μέσα από τις σελίδες του τα ήθη, τα έθιμα, τις παραδόσεις, τους άγραφους νόμους, μα κυρίως την αξία της πατρίδας. Η ειλκρινής αφήγηση του Μάρκου, του Σουλιώτη με την αγνή ψυχή που βρέθηκε παγιδευμένος ανάμεσα στην αγάπη και το καθήκον, προκαλεί συγκίνηση και δέος, καταδεικνύει την ανθρώπινη υπέρβαση μπροστά στη λύτρωση της ψυχής και ταξιδεύει τον αναγνώστη σε πρωτόγνωρα σοκάκια της ιστορία του έθνους μας.

Έτος 1797. Ο Ναπολέων Βοναπάρτης εξαπλώνει την αυτοκρατορία του με φρενήρεις ρυθμούς και στους Κορφούς η αριστοκρατία των Βενετών ανατρέπεται. Οι Κερκυραίοι αδημονούν να υιοθετήσουν τις Φραντσέζικες ιδέες και να κλέψουν λίγη από τη λάμψη του Παρισιού. Στο Σούλι που στενάζει κάτω από το ζυγό του Αλή Πασά, το Κριτήριο των οπλαρχηγών αποφασίζει να στείλει τον Μάρκο στην Κέρκυρα, , λόγω της σπουδαιάς μόρφωσής του, για να ανιχνεύσουν τις κινήσεις των Γάλλων. Εκεί ο Μάρκος θα γνωρίσει την οικογένεια Μάντακα, θα ανταμώσει τον έρωτα στα μάτια της όμορφης Ελένης, θα δοκιμάσει τις ψυχικές του αντοχές και θα αναμετρηθεί με τις αρχές και τα πιστεύω του. Ταυτόχρονα, θα γνωρίσει τον σύντροφο του Ρήγα Φεραίου, Περραιβό, και μέσα από τις περιγραφές του θα μάθει το έργο του μεγάλου πολιτικού στοχαστή και επαναστάτη.

Ο Θούριος συγκρούεται με τα βέλη του έρωτα, και οι άγραφοι νόμοι με τους δεσμούς αγάπης και τη Λευτεριά.

Όμως στη λαίλαπα των πολιτικοκοινωνικών αναταράξεων, ο Μάρκος έχει ν' αντιμετωπίσει ένα φόνο που διαλύει και στιγματίζει την οικογένεια του. **Το αίμα του θύματος βαραίνει την ψυχή του και το χρέος του τον καλεί να πάρει εκδίκηση: τέσσερις άντρες από τη φαμίλια του φονιά πρέπει να πέσουν νεκροί από το χέρι του, για ν' αποδοθεί δικαιοσύνη.** Μα εκείνος, παρά την ηρωική του καταγωγή, δεν αντέχει τη θέα του αίματος και δεν αγαπά τα όπλα. Εγκλωβισμένος ανάμεσα στους χτύπους της καρδιάς του, στις προσταγές της ηθικής επιταγής και στον ιστό της βεντέτας, παλεύει με τις μαύρες πέτρες της αδερφής του και τα οράματά του και βρίσκεται αντιμέτωπος με τον εαυτό του. Θα ανταποκριθεί στο βάρος της ευθύνης ή θα πέσει αμαχητί;

Το «Μαύρο φυλαχτό» ζωντανεύει σ' έναν λογοτεχνικό καμβά μια ολόκληρη εποχή, όπου η αποτίναξη της δουλείας από τον ξένο κατακτητή αποτελούσε τον διακαή πόθο των Ελλήνων σε κάθε γωνία της πατρίδος. Η πένα του συγγραφέα σε συνδυασμό με την ουσιαστική και ενδελεχή έρευνά του, φέρνουν στο φως σπουδαία γεγονότα, αναδεικνύουν την αυταπάρνηση των αντρών για Ελευθερία, προβάλλουν την πυγμή και το ψυχικό σθένος των γενναίων γυναικών, αποκαλύπτουν τις δυσμενείς συνθήκες κάτω από τις οποίες προσπαθούσαν οι Έλληνες να οργανώσουν και να συντονίσουν τον αγώνα τους απέναντι στον εχθρό. Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση του Μάρκου απογειώνει τη δύναμη αυτού του συναρπαστικού μυθιστορήματος. **Με γλώσσα λιτή, άμεση, συναισθηματική, αναβιώνει τη σκληρότητα των εθίμων που ταλάνιζαν τα χρόνια εκείνα το Σούλι, την προάσπιση την οικογενειακής τιμής, τη θέση της μάνας, τη δειλία που υποδήλωνε η μη συμμετοχή στη μάχη, τη δύναμη του Κριτηρίου.**

Με μια ιδιότυπη κινηματογραφική γραφή, ο συγγραφέας δεν αφήνει τον αναγνώστη να πάρει ανάσα: οι απροσδόκητες εναλλαγές στην πλοκή, το προσεγμένο ύφος, η ντοπιολαλιά του Μάρκου, οι συναισθηματικές εκρήξεις και τα εξαιρετικά πορτρέτα των χαρακτήρων σαγηνεύουν και καθηλώνουν μέχρι το λυρικό φινάλε. Ο Θούριος συγκρούεται με τα βέλη του έρωτα, και οι άγραφοι νόμοι με τους δεσμούς αγάπης και τη Λευτεριά. **Και στο κέντρο όλων αυτών των μαχών, ο Μάρκος. Ένας ήρωας αλλιώτικος, ανθρώπινος, οικείος, αληθινός. Ένας αγωνιστής της αδερφικής αγάπης, της οικογενειακής υπόληψης, της φιλίας, της επανάστασης, της άδολης και αληθινής φλόγας που πυρπολεί τα πάντα στο πέρασμά της.** Η κλιμάκωση των εσωτερικών του αναταραχών οδηγεί στην υπέρβαση και στην λύτρωση, γκρεμίζοντας τις αλυσίδες του και προκαλώντας βαθιά συγκίνηση. Και γύρω του ο Γιώργης, η Ρίνα, ο Τζαβέλλας, ο πάππος, η Ελένη, ο Νικηφόρος, η Δέσπω, η Τζαβέλλαινα, η Ελένη στήνουν χορό και προκαλούν θύελλες. Ένα Κριτήριο δευτεραγωνιστών που δικάζει, νουθετεί και καταλύει τις ηθικές αντιστάσεις του Μάρκου.

Το «Μαύρο φυλαχτό» είναι ένα πολυεπίπεδο μυθιστόρημα που σε στροβιλίζει στη δίνη μιας ανόθευτης και καταλυτικής κατάθεσης ψυχής και απλά σε σαγηνεύει.

